

תגרי לוד (מ"ט - נ"א)

[חשבון לה"ושמחו" נכתב כזה. חשבון לה"וחזרו" נכתב כזה]

משתות ועד שלישי	שתות	פחות משתות		
<u>ביטול מקח</u> - כדי שיראה	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - כדי שיראה	רבנן	1
<u>מחילה</u> - כדי שיראה	<u>מחילה</u> - כדי שיראה	מחילה - כדי שיראה	רבי טרפון - שמחו	
<u>מחילה</u> - כל היום	<u>מחילה</u> - כל היום	<u>מחילה</u> - כל היום	רבי טרפון - חזרו	
<u>ביטול מקח</u> - כדי שיראה	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - לאלתר	רבנן	2
<u>מחילה</u> - לאלתר	<u>מחילה</u> - לאלתר	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - שמחו	
<u>מחילה</u> - לאלתר	<u>מחילה</u> - לאלתר	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - חזרו	
<u>ביטול מקח</u> - לעולם	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - לאלתר	רבנן	3
<u>אונאה</u> - כדי שיראה	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - שמחו	
<u>אונאה</u> - כל היום	<u>אונאה</u> - כל היום	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - חזרו	
<u>ביטול מקח</u> - כדי שיראה	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - לאלתר	רבנן	4
<u>אונאה</u> - כדי שיראה	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - שמחו	
<u>אונאה</u> - כל היום	<u>אונאה</u> - כל היום	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - חזרו	
<u>ביטול מקח</u> - כדי שיראה	<u>אונאה</u> - כדי שיראה	מחילה - לאלתר	רבנן	5
<u>אונאה</u> - כדי שיראה	<u>מחילה</u> - לאלתר	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - שמחו	
<u>אונאה</u> - כל היום	<u>מחילה</u> - לאלתר	מחילה - לאלתר	רבי טרפון - חזרו	

שקלא וטריא של תגרי לוד

א אונאה הוי לרבנן "בכדי שיראה", וכן לר' טרפון כפי מה שסברו תגרי לוד מתחילה כששמחו. ואח"כ הורה להם שהוא "כל היום", וחזרו לדברי חכמים. אבל מחילה הוי שאלה אי הוי "בכדי שיראה" לרבנן, "וכל היום" לר' טרפון כפי מה שחזרו, או דלמא הוי "לאלתר" לכו"ע. ועוד שאלה לגבי ביטול מקח, אי הוי "בכדי שיראה" לרבנן "וכל היום" לר' טרפון כפי מה שחזרו, או דלמא הוי "לעולם" לכו"ע.

ב והקשה הגמר' דבשלמא אם מחילה הוי "בכדי שיראה", (וסבור הגמר' דעד שליש לר' טרפון הוי מחילה), ולכן שמחו תגרי לוד מעיקרא, דלרבנן עד שליש הוי אונאה וביטול מקח, ור' טרפון הוי מחילה, וחזרו דלא היה כדאי, דאי לרבנן הכל הוי "בכדי שיראה", ואי לר' טרפון הכל הוי "כל היום". [עיין #1].

ג אבל אי מחילה הוי לאלתר, א"כ האיך שייך שחזרו מר' טרפון לרבנן, והא אינו נוגע ה"כל היום" של ר' טרפון אלא לשליש ויותר, וכל הפחות מזה לר' טרפון הוי לאלתר ולרבנן "בכדי שיעשה"? [עיין #2].

ד ותירץ הגמר' דלר' טרפון משתות ועד שליש הוי אונאה ולא מחילה, ולכן אמר הגמר' דבשלמא אי ביטול מקח הוי "לעולם", מעיקרא שמחו, דמה דהוי ביטול מקח לרבנן והוי "לעולם", לר' טרפון הוי אונאה והוי "בכדי שיראה", ולבסוף חזרו, דבין "לעולם" ל"כל היום" הוא הנאה פורטא, ועוד שיתר על שתות לא שכח, ואילו לר' טרפון שתות הוי "כל היום" ואילו לרבנן שתות הוי ב"כדי שיראה" [עיין #3].

ה אבל אי ביטול מקח הוי "בכדי שיראה", א"כ מתחילה במה שמחו? דהא לשניהם הוי "בכדי שיראה"? [עיין #4].

ו ותירץ דשתות עצמה לר' טרפון אינו אונאה אלא מחילה, ולכן שמחו בשתות עצמה, דלרבנן הוי אונאה וב"כדי שיראה", ולר' טרפון מחילה ולאלתר. [עיין #5].

ז ואח"כ הגמר' שואל, אי ביטול מקח "לעולם" או "בכדי שיראה"? והקשה הגמר' בשלמא "בכדי שיראה", משום הכי חזרו, דהחמיר להם ביותר משתות, יותר ממה שהקיל להם השתות עצמו. [עיין #5].

ח אבל אי ביטול מקח הוי "לעולם" אמאי חזרו? דהא לרבנן הוי ביטול מקח ו"לעולם", ולר' טרפון הוי רק "כל היום", ומה שחסרו דלרבנן שתות עצמה הוי "כדי שיראה" ולר' טרפון "כל היום", זה אינו כדאי כנגד חסרון של ביטול מקח, דיכולים הם לזוהר בהשתות שיפחתו לו מעט ויהיה מחילה, [עיין #3]. (ועכשיו הגמר' הולך בלא התירוץ של "שתות עצמה", דלר' טרפון הוי מחילה, דאי ביטול מקח הוי "לעולם" א"צ לתירוצא דחיקא זה, שה"ושמחו" הוי פשוט).

ט ותירץ הגמר', דביטול מקח אינו שכח, ולכן חזרו משום שתות עצמה, דלרבנן הוי "כדי שיראה", ולר' טרפון "כל היום". [עיין #3].